

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

תוכן עניינים

א.אין	העדים	נעשין	זוממין	עד	שיזומו	שניהן
2.....						
ב.	שלשה אחין ואחד מצטרף עמהן הרי אלו שלש עדיות והן עדות אחת להזמה נמצא עד זומם משלם ממון בעדות אחיו.....					
2.....						
ג.אם אינו ענין לחובה תנהו ענין לזכות ... משפט השוה לכם						
3.....						
ד.שני בשני תנן שני בראשון תנן שלישי בראשון לא ... אכשר שלישי בשני						
4.....						
ה.בעל כאשתו	...	אשה	כבעלה			
6.....						
ו.אכשר באחי האה	...	אחיו	מן האם			
7.....						
ז.אבי חתן ואבי כלה מעידין זה על זה ולא דמו להרדי אלא כי אכלא לדנא						
7.....						
ח.אדם לאשתו ארוסה ... לא שנא לאפוקי ולא שנא לעיולי לא מהימן						
7.....						
ט.אשתו ארוסה לא אונן ולא מטמא לה וכן היא לא אוננת ולא מטמאה לו						
8.....						
י.מתה אינו יורשה	מת	הוא	גובה	כתובתה		
10.....						
יא.חורגו לבדו						
11.....						
יב.הלכה כרבי יוסי	...	דפסיל	בניסו			
12.....						
יג.מודה רבי אלעזר	במוזיף	מתוכו	שהוא	פסול		
12.....						

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

דף כח.

א. אין העדים נעשין זוממין עד שיזומו שניהן

היו העדים¹ שלשה אפילו מאה, אם העידו בבית דין זה אחר זה והעיד כל אחד מהן אחר חבירו בתוך כדי דבור, והזומו מקצתן אין נענשין עד שיזומו כולן, אבל אם היה הפסק בין זה לזה יתר מכדי דבור שהוא כדי שאלת שלום תלמיד לרב, הרי נחלקה העדות, והשנים שהזומו נענשין, והשנים האחרים שהיה בין דבריהן ודברי הראשונים הפסק אין נענשין, ואף על פי שבטלה העדות כולה מפני שהן כת אחת הואיל ונפסלה מקצתה נפסלה כולה. ויש חולקים² שמאחר שהיה לאחר כדי דיבור לא נפסלה כולה ולא בטלה עדות אלו שלא הזומו.

ב. שלשה אחין ואחד מצטרף עמהן הרי אלו שלש עדיות והן עדות אחת להזמה נמצא עד זומם משלם ממונ בעדות אחיו

¹ רמב"ם הלכות עדות פרק כ הלכה ג שור חו"מ לח

² השגת הראב"ד שם א"א איני יודע מהו כי מאחר שלא באו תוך כדי דבור ונחשבו שתי כתות לענין הזמה למה תבטל עדות הכת האחרונה ויהרג הרוצח ועוד מה זה שאמר והשנים האחרים וכו' אין נענשין ומה עונש ראוי להם. ועייסן כס"מ שם שכתב ומעם רבינו והתוספות דבשלמא לענין הזמה בהגדה תליא מילתא וכיון שלא הגידו תוך כדי דיבור הרי הן כשתי כתות להזמה אבל בנמצא אחד מהם קרוב או פסול כיון שמעת שראו העדות נפסלו מה לי אם העידו תוך כדי דיבור או לא וכיון שהזומו קצתם ה"ל נמצא אחד מהם פסול ועדותם בטלה והתם נמי אמרינן דתוך כדי דבור היינו כדי שאלת תלמיד לרב ושיעור לשון רבינו כך הוא הרי נחלקה העדות והשנים שהזומו נענשין אף על פי שהשנים שהיה בין דבריהם ודברי הראשונים הפסק אין נענשין ואף על פי שבטלה העדות וכו'. ורבינו סובר שמאחר ששתי הכתות באו להעיד כאחד אף על פי שהיה הפסק בין כת לכת הרי הן ככת אחת לענין שאם בטלה עדות הכת האחת בטלה ג"כ עדות הכת השניה ובהכי ניהא נמי מ"ש ועוד מה זה שאמר וכו' ומה עונש ראוי להם כי לדעתו שהוכשרה כת שניה להעיד שייך למיפרך מה עונש ראוי להם אבל לרבינו שאינה כשירה להעיד ה"ל כולהו ככת אחת ואפ"ה אלו נענשין ואלו אין נענשין, אולם עיין לח"מ שהקשה על זה ועיי"ש מה שפ"י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

כבר התבאר במסכת ב"ב דף נו: ששנים שהעידו³ שאכל שדה זו שלש שנים ונמצאו זוממין, משלמין לבעל⁴ השדה דמי השדה, ויטול קרקעו מן המחזיק⁵.

העידו שנים⁶ על היושב בשדה⁷ שאכלה שנה ראשונה, ושנים שאכלה שנה שניה, ושנים שאכלה שנה שלישית, והוזמו כולן משלשין ביניהם כל כת וכת השליש, שאף על פי שעדות החזקה שלש עדויות הן הרי הן כעדות אחת להזמה.

לפיכך שלשה אחים ואחד, מצטרף עם כל אחד ואחד ואם העידו בשנה שנה הרי אלו שלש עדויות⁸, ותתקיים בהן החזקה, והן כעדות אחת להזמה⁹, שאם הוזמו כולן הרי שלשה האחין משלמין חצי השדה, וזה שנצטרף עם כל אחד מהן משלם חצי דמיה.

ג. אם אינו ענין לחובה תנהו ענין לזכות ... משפט השוה לכם

³ רמב"ם הלכות עדות פרק כא הלכה ז טור חו"מ יח

⁴ קא משמע לן דאין העדים יכולין לומר הכי לא העדנו שקנאו אלא שאכל פירותיה ואדרבה לחיובא למחזיק פירות קאתינא דכיון שהמחזיק מביאן לבית דין ודאי לטובתו הביא כדי להחזיק בקרקע ולא לחייבו פירות וכעין זה כתבו התוספות (נו: ד"ה משלשין). ב"י שם

⁵ רדב"ז שם

⁶ רמב"ם הלכות עדות פרק כא הלכה ז, טור לה יט

⁷ הרב הנ"י כתב בפרק חזקת עלה דמתני' דהו"ב מעידים שאכלה שני חזקה והוזמו משלמים את הכל משם הריטב"א שהקשה דלמה משלמים כיון דאין העדים נעשים זוממין עד שנגמר דינו של ראשון וכיון דנגמר דינו של המחזיק והחזיקוהו בקרקע שהיה בידו הו"ל כאשר עשה ולא כאשר זמם דס"ל לרב דגבי ממונא נמי בעינן כאשר זמם ולא כאשר עשה. ותירץ דמיירי שהיה המחזיק חוץ לקרקע כשהוזמו. וקשיא לי עלה מהא דהפיל שן עבדו ואח"כ סימא עינו דלמה משלם דמי העבד לרבו והא כיון שנגמר דינו של העבד הרי הוא תפוס בעצמו והו"ל כאשר עשה ולא כאשר זמם וכעת צ"ע. משנה למלך שם הלכה ד. ובקהלת יעקב בב"ק סי' ב' תמה על הריטב"א דא"כ כל עדים המעידים להחזיק אינם בהזמה דתיכף הו"ל כאשר עשה, וא"כ לא יהיו נאמנין כלל מדין עדות שאי אתה יכול להזימה, ותי' דלענין להחזיק א"צ עדות שאתה יכול להזימה דדוקא להוציא דבעינן פסק ב"ד מבורר, אי אפשר לעשות גמר החלטי על ידיהם אי הוו עדות שאי אתה יכול להזימה, אבל להחזיק א"צ פסק דין מבורר דהא גם מספק זוכה במה שהוזק, דכל עדות להחזיק נצרך רק משום שלהתובע יש עדות או ראיה להוציא ובאין עדים אלו להכחיש את הראיה של התובע, וגם כשישאר ספק יזכה המוחזק, והוכיח כן דאל"כ לא משכחת עדים המכחישים זא"ז דהא אינם בהזמה כיון שלא נגמר הדין על פיהם והדבר נשאר בספק, אלא ע"כ דלהיות דינם כתרתי ותרתי א"צ עדות שאתה יכול להזימה עיין שם

⁸ ומעמא דאשתא דמסהיד האי לא מסהיד האי. רדב"ז שם

⁹ לענין שאין נעשין זוממין עד שיזומו כולם ולענין דמשלשין ביניהם. שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

כבר התבאר במסכת ב"ב דף קנ"ט. שמה שפסלה¹⁰ התורה עדות קרובים, לא מחמת אהבה שביניהם פסלתם להיותם נחשדים להעיד שקר לקרוביהם, שהרי פסולין להעיד לו בין לזכותו בין לחובתו, ואפילו משה ואהרן אינם כשרים להעיד זה לזה¹¹, אלא גזירת הכתוב הוא.

ד. שני בשני תנן שני בראשון תנן שלישי בראשון לא ...

אכשר שלישי בשני

עוד התבאר שם דף קכ"ח. ולעיל דף כ"ז: שהתורה פסלה¹² כל הקרובים בין לדין בין לעדות¹³ בין לזכות בן לחוב, דכתיב (דברים כד פסוק ט"ז) לא יומתו אבות על פנים ופנים לא יומתו על אבות, בגמרא ובפוסקים נתנו הגדרות בכלל הפסולים מחמת קורבה, לפי קרבתם זה לזה, והקרובים ביותר הם בגדר ראשון בראשון, ואח"כ ראשון בשני ושני בשני, ומשני בשלישי ואילך כשרים מעיקר הדין.

אלו הם הפסולים, האחים זה עם זה, בין מן האב ובין מן האם¹⁴, הרי הם ראשון בראשון ופסולים, בני האחים זה עם זה שני בשני ופסולים, בני בניהם זה עם זה שלישי בשלישי וכשרים.

אחי האב מן האם כשרים להעיד¹⁵.

¹⁰ שו"ע ונו"כ לג' י

¹¹ וילפינן מקרא דלא יומתו אבות על בנים, כמבואר בסמ"ע שם סק"ב, וקרובים (וכן שאר פסולי עדות) פסולים גם בעדות קידושין (כמבואר באהע"ז סימן מב) ובגיטין (כמבואר באהע"ז סימן קל), וכן לכל שאר דברים שצריכים עדות.

¹² שו"ע ונו"כ לג' ב

¹³ פשוט דכל הפסולים שאמרו קאי בין כשהם מעידים זה לזה ובין כששניהם מעידים לאחר זה עם זה, כמ"ש בשו"ע סימן לג סעיף יז, ומ"ש זה עם זה הכונה שיש פסול קורבה ביניהם, וכל שני עדים שאחד מהם קרוב, פסול להעיד עם הכשר, וכן כשאחד מהעדים קרוב לאחד מבעלי דינים, וכן כשהעדים קרובים לדיינים פסולים להעיד.

¹⁴ הרמ"א בסוף הסעיף כתב בשם י"א שכל קורבה מצד האם אינו אלא מדרבנן, והוא מדברי הרמב"ם פי"ג מה' עדות, וכבר תמדה עליו הפוסקים דהא בגמרא ילפינן קרובים מן האם באם אינו ענין, ומשמע שהוא מדאורייתא, ובכסף משנה כתב דהרמב"ם ס"ל דכל מה דילפינן מי"ג מדות הוא מדרבנן, ועי' ש"ך סק"א שהאריך בזה

¹⁵ שו"ע ונו"כ שם ז, כגון ראובן ושמעון שהם אחים מן האם ולא מן האב ושמעון ולוי שהם אחים מן האב ולא מן האם, נמצא שראובן ולוי אין להם שום קורבה ביניהם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

האח עם בן אחיו ראשון בשני ופסול, ועם בן בן אחיו ראשון בשלישי וכשר, ויש פוסלים¹⁶ ראשון בשלישי, אבל בן אח עם בן בן אח הם שני בשלישי וכשרים¹⁷.

האב עם בנו ראשון בראשון ופסולים, ועם בן בנו בראשון בשני ופסול, ועם בן בן בנו בראשון בשלישי ותליא בפלוגתא דסעיף הקודם¹⁸.

וכן הדין בנקבות¹⁹, שתי אחיות או אח ואחותו, בין מן האב ובין מן האם, הרי הם ראשון בראשון, בניהם בין זכרים בין נקבות הם שני בשני, בני בניהם או בנות בניהם שלישי בשלישי²⁰.

האיש עם אשתו ראשון בראשון, ולכן אינו מעיד לא לבנה ולא לאשתו, ולא לבתה ולא לבעלה, ולא לאביה ולא לאשתו, ולא לאמה ולא לבעלה²¹, ונחלקו הפוסקים בדור אחר, כגון בן בנה של אשתו, או אבי אבי אשתו אם הוא כשר.

¹⁶ והרמ"א הכריע כדעת הפוסלים (וכתב בפעמו"ז (יש לציין שהמחבר היה מגדולי הפוסקים יוצאי מרוקו) בתקון שטרות, דאע"פ שהמחבר הביא דיעה ראשונה בסתם, ובכל מקום פוסקים כדעת הסתם, מ"מ כיון שהרמ"א הכריע שכן ראוי להורות, נקטינן כוותיה), וכתב הסמ"ע סק"ה שלדעת הפוסלים יש אומרים שפסולו מן התורה ויש אומרים שאינו אלא מדרבנן, והביא הרמ"א דיעה זו, ומשמע שלדעת המחבר לשיטה זו פסול מן התורה, ועוד כתב הסמ"ע שלדעת המכשירים ראשון בשלישי כשר אפילו מדרבנן.

¹⁷ ועי' סמ"ע סק"ג, ובסדר הגט סעיף ב כתב שלכתחלה לא יקחו קרובים לעדי הגט אפילו רביעי ברביעי, ובספר קב נקי הוסיף אפילו תרי בעל כאשתו, אבל במופלגים, אפילו ראשון בחמישי אין להחמיר.

¹⁸ עי' סמ"ע סק"ד, ובכנה"ג כתב בשם רש"ל דלכו"ע כשר משום דאתפלג דרא, אבל רוב הפוסקים לא ס"ל כן.

¹⁹ לכאורה אין נ"מ בפסול שתי אחיות רק לענין בעל כאשתו, ואפשר דמשום בניהם קאמר, דכיון שהאחיות ראשון בראשון הרי בניהם שני לגביהם.

²⁰ בסמ"ע ס"ק טו וס"ק מז, וכן בסק"ה כתב דמ"ש המחבר דבעל ואשתו ראשון בראשון, בא לאפוקי שלא נאמר דבעל ואשתו כגוף אחד, אלא בכלל קורבה, וממילא כיון שהבעל עם בן אשתו שני בשני, נמצא שעם בן בן אשתו הוא ראשון בשלישי, ולדעת הרמב"ם שמכשיר ראשון בשלישי הם כשרים, ולדעת הפוסקים שפוסלים שלישי בראשון, אה"נ שגם בבן בנה או באבי אביה פסול, אבל הט"ז חולק וסובר שכונת המחבר במ"ש דהוי בראשון בראשון, אין כונתו שנחשוב אותם במנין הקורבה, אלא בא לומר שלא נאמר שאין קורבה מחמת חיתון בכלל פסול, ואף על פי שפשוט שאין אדם מעיד באשתו, היינו משום נגיעה, קמ"ל שיש פסול קורבה מחמת חיתון, ולכן בעל ואשתו מעין ראשון בראשון ומעין אשתו כגופו, וקרובים יותר מקורבת ראשון בראשון, ולכן סובר הט"ז שאף לדעת המכשירים ראשון בשלישי פוסלים כבן בן בתה או באבי אביה.

²¹ שו"ע ונו"כ ת, דכיון שהבעל ואשתו ראשון בראשון, הרי הוא עם בנה ובתה או אביה ואמה ראשון בשני, ופשוט דה"ה עם אחיה ואשתו ולאחותה ובעלה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

הארוס שקידש פסול להעיד לארוסתו²², אבל הארוס לקרובי ארוסתו כשר, ויש אוסרים²³ לכתחלה.

משודך למשודכת כשר להעיד, אבל בדבר שבא להעיד שתזכה בממון אפשר²⁴ דחשיב כנוגע.

אבי הבעל²⁵ ואבי האשה כשרים לעדות זה לזה. אפילו לאחר נישואין, שדינם כאוהבים, שכשרים לעדות²⁶.

דף כח:

ה. בעל כאשתו ... אשה כבעלה

עוד התבאר שם שכל אשה²⁷ שאדם פסול להעיד לה מחמת קורבה, פסול גם לבעלה משום דאמרינן בעל כאשתו, וכן כשהוא פסול לבעל פסול גם לאשתו משום שהאשה כבעלה, ומ"מ בקורבה של ראשון בשלישי, אף לדעת הפוסלים, לא אמרינן בעל כאשתו ואשה כבעלה וכשרים²⁸.

לא אמרו²⁹ בעל כאשתו או אשה כבעלה אלא לגבי הבעל והאשה עצמם, אבל אין זה פסול לעדות לקרובי הבעל או האשה, כגון בעל אחותו או דודתו, אף על פי שפסול להעיד לבעל או שהבעל יעיד לו, מ"מ לבנו או אחיו של בעל אינו נפסל.

²² שו"ע ונו"כ שם ט ובבאה"ט סוף סימן לח כתב בשם הרשב"א שיבם מותר להעיד ליבמתו.

²³ בסמ"ע שם ס"ק יז כתב שלדעת הרמב"ם אסור לכתחלה להעיד, והרא"ש מתיר אף לכתחלה.

²⁴ רמ"א שם, ומ"ש בלשון אפשר, נראה דכיון שעתה אין לו זכות בממון שלה, חשיב כמחוסר מעשה במה שיזכה לאחר נישואין. בכנה"ג מצדד לומר שעדים הקרובים לאב ורחוקים לבת אינם יכולים להיות עדים בכתובה, כיון שאם תמות זוכה האב בנדוניא מדין תקנה, ולא הכריע בזה למעשה.

²⁵ שו"ע ונו"כ שם ו

²⁶ ועי' ברמ"א שם לענין אם כשרים לדון, ובאה"ע"ו סימן קל סעיף א כתב הרמ"א שלכתחלה לא יהיו מחותנים עדי הגט, ובקב נקי כתב אפילו אבי אבי הבעל ואבי אבי האשה לא יעידו בגט לכתחלה.

²⁷ שו"ע ונו"כ שם ג

²⁸ , כיון שהוא מופלג, וסיים הרמ"א דמ"מ אם דנים על ממון שיש לבעלה הנאה ממנו פסול להעיד לה, משום דמה שקנתה אשה קנה בעלה, בשער משפט סק"ב כתב דהא דמכשירין שלישי בראשון באשתו היינו דוקא בדבר שאינו נוגע לבעל, אבל בדבר הנוגע לבעל, כגון שמעידים שהבעל חייב לה, או בכתובה שכתב לה, כיון שפסול לבעל פסול גם לאשתו, שהרי קרוב פסול בין לזכות ובין לחוב, ועיי"ש שהשיג על הנהלת שבעה שכתב דכשר והשיג על המהר"ם מינין שפוסל בזה.

²⁹ שו"ע ונו"כ שם ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

בקורבה³⁰ של ראשון בראשון פוסלים גם בתרי בעל כאשתו, כגון בעל של אשה עם בעל של בתה³¹, וכן בעלי שתי אחיות³², הרי שני הבעלים פסולים לעדות זה עם זה.

נחלקו הפוסקים³³ בקורבה של ראשון בשני אם אמרינן תרי בעל כאשתו כגון הבעל עם בעל בת אחות אשתו, שהאשה עם בת אחותה הם ראשון בשני, ואם אמרינן תרי בעל כאשתו הרי הם פסולים. אבל בפסול שני בשני לא אמרינן תרי בעל כאשתו, ומ"מ לא יחתמו לכתחלה בשטר אחד³⁴.

ו. אכשר באחי האח ... אחיו מן האם

אחי האח מן האם כשרים להעיד³⁵.

ז. אבי חתן ואבי כלה מעידין זה על זה ולא דמו להדדי אלא

כי אנלא לדנא

אבי הבעל³⁶ ואבי האשה כשרים לעדות זה לזה. אפילו לאחר נישואין, שדינם כאוהבים, שכשרים לעדות³⁷.

ח. אדם לאשתו ארוסה ... לא שנא לאפוקי ולא שנא לעיולי

לא מהימן

³⁰ שו"ע ונו"כ שם ד

³¹ והרי אשה ובתה הם ראשון בראשון.

³² והרי שתי אחיות הם ראשון בראשון ועי' כנה"ג ובר"ג כלל עו שנחלקו הפוסקים אם פסולים גם להעיד לעלמא או רק להעיד זה לזה.

³³ בשו"ע שם ד הביא ב' דיעות בזה, והרמ"א הכריע דלא אמרינן בזה תרי בעל כאשתו.

³⁴ רמ"א שם, משום דחיישינן לב"ד טועין שיחשבו שהם פסולים ויפסלו השטר, ומ"מ כתב בערוה"ש שאם אין עדים אלא הם יעידו ויחתמו לכתחלה.

³⁵ שו"ע ונו"כ שם ז, כגון ראובן ושמעון שהם אחים מן האם ולא מן האב ושמעון ולוי שהם אחים מן האב ולא מן האם, נמצא שראובן ולוי אין להם שום קורבה ביניהם.

³⁶ שו"ע ונו"כ שם ו

³⁷ ועי' ברמ"א שם לענין אם כשרים לדון, ובאה"ע"ו סימן קל סעיף א כתב הרמ"א שלכתחלה לא יהיו מחותנים עדי הגט, ובקב נקי כתב אפילו אבי אבי הבעל ואבי אבי האשה לא יעידו בגט לכתחלה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

הארום שקידש פסול להעיד לארוסתו³⁸, אבל הארום לקרובי ארוסתו כשר, ויש אוסרים³⁹ לכתחלה.

משודך למשודכת כשר להעיד, אבל בדבר שבא להעיד שתזכה בממון אפשר⁴⁰ דחשיב בנוגע.

ט. אשתו ארוסה לא אונן ולא מטמא לה וכן היא לא אוננת

ולא מטמאה לו

כבר התבאר במסכת יבמות דף כט: ובכתובות דף נג. וב"מ דף יח. שארוסה בלשון התורה והחכמים, היא אשה שנתקדשה לאיש באחת מהדרכים שהאשה נקנית בהן, ועוד לא נישאת לו. הארוסה היא אשת איש גמורה, שאם בא עליה אחר חוץ מבעלה הייבים מיתת בית דין, ואינה ניתרת לאחרים אלא אם יגרשה הבעל בגט, או שמת בעלה.

והבדלים רבים יש בין ארוסה לנשואה וביניהם – אשתו נשואה⁴¹ שהיא כשרה, חייב להטמאות לה⁴² וכן שומרת יבם⁴³ ואפילו הוא כהן, וכשם שהוא

³⁸ שו"ע ונו"כ שם ט ובבאה"ט סוף סימן לח כתב בשם הרשב"א שיבם מותר להעיד ליבמתו.

³⁹ בסמ"ע שם ס"ק יז כתב שלדעת הרמב"ם אסור לכתחלה להעיד, והרא"ש מתיר אף לכתחלה.

⁴⁰ רמ"א שם, ומ"ש בלשון אפשר, נראה דכיון שעתה אין לו זכות בממון שלה, חשיב כמחוסר מעשה במה שזוכה לאחר נישואין. בכנה"ג מצדד לומר שעדים הקרובים לאב ורחוקים לבת אינם יכולים להיות עדים בכתובה, כיון שאם תמות זוכה האב בנדוניא מדין תקנה, ולא הכריע בזה למעשה.

⁴¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז נה ה וי"ד שע"ד

⁴² עיין במשנה למלך פ"ב מהלכות אבל שנסתפק אם נתקדשה קדושין דרבנן מהו מי אתי קדושין דרבנן ודחי עשה דלה יטמא או לא והביא ראיה דאין כח בקדושי דרבנן לדחות העשה דלה יטמא [נ"ש אבל אין ראייתו מכרעת דהגמ' דיבמות שהביא שם לא מיירי אלא שאין בכח קידושי דרבנן לעבור על ל"ת דלא יטמא משא"כ הכא י"ל דיש בכח קידושי דרבנן לדחות העשה דלה יטמא בשב ואל תעשה]. וכ' עוד שמה שלא נסתפק אפילו בנשואה וכגון קטנה שנשאה דנשואיה דרבנן היינו משום דנשואה פשיטא דאינו מטמא לה משום טעמא דבעולה דק"ל דאינו מטמא לאנוסה ולמפותה ואפילו נכנסה לחופה ולא נבעלה ג"כ אינו מטמא לה אתיה דכל נשואה בחזקת בעולה. פ"ת שם ג

⁴³ ספר עצי אלמוגים [הלכות שניות לעריות סימן ב סוף ס"ק י] תמה מיבמות (כ"ט ב') ומתוספות שם (נ"ו ע"א ד"ה מן). וכן קשה לי מדברי הרא"ש ביבמות (דף נ"ו פ"ו סימן ה) דמבואר דכלא ביאה אין מטמא לשומרת יבם, וכן משמע בפירוש רש"י בסוטה (כ"ד ב' ד"ה דהא) וסנהדרין (ס"ט ע"א ד"ה קנאה) ונדה (מ"ד ע"ב ד"ה אם בא). ועוד קשה לי דאמאי גבי הפרת נדרים אינו מפר כמו שכתוב סימן רל"ד [סעיף ז], וגרע מארוסה [שם סעיף ה], וכאן עדיפא. יד אברהם שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

מיטמא לה כך היא נטמאת לו⁴⁴, אבל פסולה, או גרושה שגירשה, או ארוסה, אינו אונן בשבילה אינו מטמא לה, ואם הוא כהן אסור להטמאות לה, מדכתיב (ויקרא כא פסוק ב) **פי אם לשארו הקרב אליו**, דהיינו נשואה שיש לה עמו קרבת בשר, ולא הארוסה אליו. ולא הגרושה, שעכשיו אינה שלו⁴⁵. וכיון שהוא אינו מטמא לה כן היא בין הפסולה או הארוסה או הגרושה לא אוננים לו ועל אף שמצוה הוא לטמא למתים האמורים בפרשה, ארוסה אינה חייבת⁴⁶ ואינה מצווה⁴⁷ לטמא לארוס שלה. אבל הרשות בידה⁴⁸. ואם נפטר ברגל י"א⁴⁹ שאסורה להטמאות לו שישראלים מוזהרים על הטומאה מונבלתם לא תגעו⁵⁰.

וכן אשתו⁵¹ הנשואה ושומרת יבם⁵² מתאבל עליה וכשם שהוא מתאבל על אשתו, כך היא מתאבלת עליו אבל אשתו הארוסה אין חייב להתאבל עליה, והיא אינה חייבת עליו.

⁴⁴ דחייבת לטפל בקבורתו מדרבנן ולכך היא אוננת עליו. המקנה קונטרס אחרון אבהע"ז שם

⁴⁵ לבוש וביאור הגר"א שם וח"מ באבהע"ז שם מו

⁴⁶ ש"ך שם ד

⁴⁷ ח"מ שם מז

⁴⁸ גם אם היא בת כהן ואשת כהן דהא בנות אהרן לא הוזהרו על הטומאה

⁴⁹ פי' שני ברש"י בסוגיין

⁵⁰ אם כן מוכח מזה דאשה נמי חייבת לטהר עצמה ברגל. ומהתימא על כל הפוסקים ראשונים ואחרונים שהשמיטו את זה (ו)בגוף הדין שחייבים לטהר את עצמו ברגל. בית הלל יו"ד שם. ועיין באר היטב יו"ד שעג שם שכתב "או דוקא כל הפוסקים שהרי הרמב"ם הביאו בפט"ז מטומאת אוכלין והסמ"ג בעשין רמ"ו. וכן הפוסקים המדברים בדינין שאינן נהוגין עכשיו מביאים ג"כ דין זה. משא"כ הרא"ש והטור ושאר פוסקים שאינן מביאים אלא דינין הנהוגין אין מביאים דין זה. כי עיקר הדין לטהר ברגל קאי על זמן הבית שהיו צריכין להיות טהורים לאכול בקדשים כמ"ש רש"י ורמב"ם. אבל בזמנה"ז אין נפקותא בזה בין הרגל לכולי שתא שהרי טמאי מתים אנן ואין לנו אפר פרה ומה גם גזרו טומאה על ארץ העמים ומה טהרה שייך ביה. ואף שאיזה פוסקים כתבו שגם בזמנה"ז חייב אדם לטהר עצמו ברגל לאו מטומאת מת ושרץ קאמרי אלא מטומאה היוצא מגופו של אדם וכדומה. וגם מרמזת הטהרה על טהרת הנפש". ועיי"ש בפ"ת אבהע"ז שם שדייק מדברי הב"ש משמע דס"ל שדברי רש"י הנ"ל קאי גם על זמן הזה לפי דהחייב לטהר עצמו ברגל הוא גם בזה"ז. אבל מלשון הטור וש"ע שכתבו אינה חייבת משמע דס"ל שדברי רש"י הוא רק על זמן הבית וכמו שבאמת לא נמצא בטור וש"ע בשום מקום שיוזכרו חיוב זה וכ"כ בת' שאנת ארי' סי' ס"ה דהא דאמרי' חייב אדם לטהר עצמו ברגל אינו נהוג בזה"ז ע"ש וכ"כ בשו"ת יד אליהו סי' ס"ח והובא בשו"ת בא"ח סי' תקכ"ט ע"ש".

⁵¹ שו"ע שם ד

⁵² ובפשוטו מתאבל על שומרת יבם כיון דמיטמא לה ועי' בכה"ג וכ"כ תשובת משאת משה חלק יו"ד סימן כ"ז כיון דמטמא לה (סימן שעג סעיף ד) הוא הדין מתאבלין עליה. חי' רע"א וגליון מהרש"א שם. אולם עי' בתשו' פרה מטה אהרן ח"ב סי' ק' דשומרת יבם שמתה אין היבם מתאבל עליה ע"ש וכן בתשו' נחפה בכסף יו"ד סי' א' הובא בס' בר"י שקיל וטרי בכל דברי המשאת משה ומסיק כדברי הרב פרה מ"א שאינו חייב להתאבל. פ"ת שם ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

אם היה לו קטטה עם אשתו והיה דעתו לגרשה ומתה מתוך הקטטה⁵³, וכל שכן אם הסכימו להתגרש ומת אחד מהם⁵⁴.

י. מתה אינו יורשה מת הוא גובה כתובתה

עוד התבאר שם שארוסתו שמתה, אינו יורשה, שבירושת הבעל כתוב (שם) שָׂאָרוּ, וזו אינה שארו, ואף להסוברים שירושת הבעל מתקנת חכמים⁵⁵, לא תיקנו אלא בנשואה ולא בארוסה. ואין הארוס חייב בקבורתה, שחיוב קבורתה הוא מפני שיורש אותה, וארוסה אינו יורשה, אלא אביה יורשה ואביה קוברת, כשם ששאר הזכויות והחובות שיש לאב ביחס לבתו קיימים אף כשהיא ארוסה אלא אביה יורשה ואביה קוברת.

⁵³ חי' רע"א שם מהי"ש (פ"ב דגיטין סי' ד') דאינו מתאבל עליה ועי' בספר בית מאיר לאה"ע (סי' צ' ס"ה) חי' הת"ס בשו"ע שם וסיים וצ"ע למעשה.

⁵⁵ שלחלכה נחלקו גאונים וראשונים: יש פוסקים שירושת הבעל היא מן התורה שאין הבעל יורש את אשתו אלא מדרבנן, אלא שעשו בה חיזוק כשל תורה, בין לענין סילוק ובין לדינים אחרים, או שעשו בה חיזוק יותר משל תורה, שאף אם יכול אדם להסתלק מירושה של תורה, אינו יכול להסתלק מירושת הבעל שהיא מדרבנן דעת רש"ג בתשובה"ג הרכבי סי' רב; רה"ג בתשובה"ג שע"צ ח"ד ש"ד סי' נג; רי"ף כתובות סד א; הישנות הראב"ד אישות פי"ב ה"ג ונחלות פ"א ה"ח, ועי' כתוב שם כתובות פג א שכ' שהיא דרבנן, וצ"ע; עי' סה"י לר"ת (שלוזינגר) סי' לג; רמ"ך אישות שם; רשב"א ב"ב מט א וקיב א ובשו"ת ח"ב סי' רכא; רא"ש כתובות פ"ה סי' לה וב"ב פ"ט סי' מז ושו"ת הרא"ש כלל נה סי' א וי; עי' פסקי ריא"ז ב"ב פ"ח ה"א אות מ; רי"ו מישרים נכ"ג ח"י; טור אהע"ז סו"ס צב, וסותר למש"כ בס"י סט, ועי' חי' הגהות שם שעיקר דעתו שהיא מה"ת, אבל בב"ח ופרישה סי' עב כתבו להיפך; רי"ן ב"ב קיב א; תשב"ץ ח"א סי' קנ וח"ב סי' סו וקסב ורצב תיקון ג; ה"ר יקר הלוי בשו"ת מהרי"ל סי' עו; שו"ת הרמ"א סי' קיב; שו"ת מהרשד"ם אהע"ז סי' קכה, שכ"ד רוב הפוסקים; עי' ש"ך חו"מ סי' קג ס"ק יט. וכ"מ ברמ"ה ב"ב פ"ח אות לא – לה ובאגודה כתובות פד א, שירושת הבעל היא מן התורה,

ודעת תשו" גמ"מ סי' רכה; ראב"ן כתובות פד א; רמב"ם אישות שם וה"ט ונחלות שם: מדברי סופרים, ונחלות פ"ו ה"ח ושמיטה ויובל פי"א הכ"א: מדבריהם, ושו"ת הרמב"ם פאר הדור סי' ה ופהמ"ש כתובות פ"ט מ"א: דרבנן, ופהמ"ש (קאפח) ב"ב פ"ח מ"א ובכורות פ"ח מ"י, (אבל בפהמ"ש לפנינו שם ושם כ' שהיא מה"ת, ועי' תו"ט בכורות שם), ועי' מ"מ וכ"מ נחלות פ"א שם; עיטור אות ת תנאי ענין ראשון (מהדו' רמ"י ח"א דף לו), הובא בהגמ"ר כתובות סי' רצד, אבל באות מ מרד (ח"ב סוף דף סח) הביא ד' הרי"ף; סמ"ג עשין מח, ועי"ש עשין צו: מפי הקבלה, והסמיכוה למדרש המקראות, ור"א שמיין שם בדעתו שר"ל מדרבנן; ה"ר נתן ב"ר מאיר בבעה"ת ש"ו ח"ד; שו"ת מהר"ם מר"ב ד' קרימונה סי' קצב ובתשו' בעה"ת סי' עו; תשומי"י נשים סי' לה ותשו' ופסקים מחכמי אשכנז וצרפת סי' קג; החינוך מ' ת; ר"א מן ההר יבמות פט ב; מאירי יבמות שם וכתובות פג ב וגיטין עז א וב"ב קיב א, ועי' מאירי שבועות מח ב; אר"ח ח"ב עמ' 83 – 84. וכ"מ בס' המכריע סי' מז ובפרי"ד כתובות פג א, ועי' שו"ת מהרי"ל החדשות סי' קל ושו"ת הב"ח סי' כד. שאין הבעל יורש את אשתו אלא מדרבנן, ובב"ש אהע"ז צ ס"ק א הביא שתי הדיעות

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

כתב לארוסתו⁵⁶ כתובה אם מת או גירשה, י"א⁵⁷ שגובה עיקר כתובה מבני חורין, ואין הנכסים משועבדים לכתובה, ואינה גובה תוספת כלל, הואיל ולא כנסה. וי"א⁵⁸ שגובה מנכסים משועבדים ככל חיוב הכתוב בשטר. אבל אם אירס אשה ולא כתב לה כתובה, ומת או גירשה והיא ארוסה, אין לה כלום, ואפילו העיקר, שלא תקנו לה עיקר כתובה עד שתנשא או עד שיכתוב. וי"א⁵⁹ דארוסה יש לה כתובה, אבל נוהגין כסברא הראשונה⁶⁰. ואם כתב למשודכת וחזרו בהן קודם אירוסין, אפי' מנה ומאתים אין לה שלא כתב לה אלא ע"מ לקדשה ולכונסה⁶¹.

אפילו כתב כתובה לארוסתו⁶², אינו יורשה, אף על פי שנתקרבו להינשא עד כדי כך. וכן הבא על ארוסתו בבית חמיו, באופן שאינה נעשית נשואה בביאה זו, אינו יורשה. וכנסה לחופה, שהיא כנשואה לכל דבר, אפילו מתה קודם שנבעלה, הרי זה יורשה.

יא. חורגו לבדו

האיש עם אשתו ראשון בראשון, ולכן אינו מעיד לא לבנה ולא לאשתו, ולא לבתה ולא לבעלה, ולא לאביה ולא לאשתו, ולא לאמה ולא לבעלה⁶³, ונחלקו הפוסקים בדור אחר, כגון בן בנה של אשתו, או אבי אבי אשתו אם הוא כשר.

⁵⁶ שו"ע אבהע"ז נהו

⁵⁷ דעת הרמב"ם וכן פסק המחבר

⁵⁸ הרא"ש בפ' אעפ"י ס"ק ה' השיג על הרמב"ם בדין זה עיין שם שכתב דלמה לא תהא כתוב' מנה או מאתים כשאר מלוה בשטר לגבות ממשעבדי נהי דתוספת לא כתב לה אלא ע"מ לכנסה מ"מ שטר גמור הוי לענין מנה מאתים. ח"מ שם יח וב"ש יב

⁵⁹ ועיין בביאור הגר"א כד"ו וכן עיקר להלכה דראייתם מוכרחת מאוד. ובודאי כל הסוגיות מוכיחות ד"ל כתובה".

⁶⁰ שאפילו אם ארוסה יש לה כתובה, הרי זה בימי קדם שדרכם היה לכתוב לקצת ארוסות כתובה, או כשלא נהגו כלל לכתוב כתובה אפילו נשואה, אבל בימינו שלכל נשואה כותבים כתובה ולארוסה אין כותבים, אין לארוסה כתובה כלל כשלא כתב לה. ועיין ביאור הגר"א שם שכתב אגם המנהג שכ' הרב ג"כ נכון.

⁶¹ ח"מ שם יח וב"ש יג מהריב"ש

⁶² שו"ע שם

⁶³ שו"ע ונו"כ ת, דכיון שהבעל ואשתו ראשון בראשון, הרי הוא עם בנה ובתה או אביה ואמה ראשון בשני, ופשוט דה"ה עם אחיה ואשתו ולאחותה ובעלה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

יב. הלכה כרבי יוסי ... דפסיל בגיסו

כבר התבאר שכל אשה⁶⁴ שאדם פסול להעיד לה מחמת קורבה, פסול גם לבעלה משום דאמרינן בעל כאשתו אולם לא אמרו⁶⁵ בעל כאשתו או אשה כבעלה אלא לגבי הבעל והאשה עצמם, אבל אין זה פסול לעדות לקרובי הבעל או האשה, כגון בעל אחותו או דודתו, אף על פי שפסול להעיד לבעל או שהבעל יעיד לו, מ"מ לבנו או אחיו של בעל אינו נפסל.

בקורבה⁶⁶ של ראשון בראשון פוסלים גם בתרי בעל כאשתו, כגון בעל של אשה עם בעל של בתה⁶⁷, וכך בעלי שתי אחיות⁶⁸, הרי שני הבעלים פסולים לעדות זה עם זה.

נחלקו הפוסקים⁶⁹ בקורבה של ראשון בשני אם אמרינן תרי בעל כאשתו כגון הבעל עם בעל בת אחות אשתו, שהאשה עם בת אחותה הם ראשון בשני, ואם אמרינן תרי בעל כאשתו הרי הם פסולים. אבל בפסול שני בשני לא אמרינן תרי בעל כאשתו, ומ"מ לא יחתמו לכתחלה בשטר אחד⁷⁰.

יג. מודה רבי אלעזר במזויף מתוכו שהוא פסול

כבר התבאר במסכת גיטין דף ד. שהלכתא עידי מסירה כרתי בגיטין כלומר שני העדים שבפניהם מוסר הבעל את הגט לאשתו הם הכורתים את קשר האישות שבין הבעל לאשתו.

⁶⁴ שו"ע ונו"כ שם ג

⁶⁵ שו"ע ונו"כ שם ה

⁶⁶ שו"ע ונו"כ שם ד

⁶⁷ והרי אשה ובתה הם ראשון בראשון.

⁶⁸ והרי שתי אחיות הם ראשון בראשון ועי' כנה"ג ובר"ג כלל עו שנחלקו הפוסקים אם פסולים גם להעיד לעלמא או רק להעיד זה לזה.

⁶⁹ בשו"ע שם ד הביא ב' דיעות בזה, והרמ"א הכריע דלא אמרינן בזה תרי בעל כאשתו.

⁷⁰ רמ"א שם, משום דחיישינן לב"ד טועין שיחשבו שהם פסולים ויפסלו השטר, ומ"מ כתב בערוה"ש שאם אין עדים אלא הם יעידו ויחתמו לכתחלה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

ו"א⁷¹ שגם בשאר שטרות⁷², לפיכך שטר שאין עדים חתומים בו ונמסר בפני שני עדים גובין בו ממשעבדי, שאע"פ שאין העדים חתומים בו יש לו קול, ומכל מקום אם יש עדים חתומים בו, ונמצאו העדים החתומים בו פסולים, ואפילו עד אחד מהם השטר פסול, אף על פי שנמסר בפני עדים בשרים⁷³, מפני שהוא מזויף מתוכו.

צריך שתהיה⁷⁴ כתיבתו וחתימתו לשם האיש המגרש ולשם האשה המתגרשת, דכתיב (דברים כד פסוק א) וְכָתַב לָהּ סֵפֶר פְּרִיטָת וּדְרָשׁוּ לָהּ לְשִׁמָּה. וכיון שהקפיד הכתוב לכותבו לשם האשה המתגרשת אמרו חז"ל דהוא הדין שצריך לכותבו גם לשם האיש המגרש, דמאי שנא. וצריך לכותבו כדי שיגרש בו המשלה את אשתו וזהו לשמו, ואם לא כתבו לשמה אינו גט, ואינו פוסל אפילו לכהונה⁷⁵. ואין קידושין של אחר תופסין בה.

⁷¹ כך פסק בשו"ע ונו"כ הו"מ נא ז, כדעת הר"י (כן הוא בהר"ף שלפנינו פרק המגרש [גיטין מ"ז ע"א מדפי הר"ף], וכ"כ הרא"ש [שם פ"ט סי' ז'] והרמב"ן [בספר הזכות לר"ף שם] והרשב"א [פ"ז ע"ב ד"ה וכן כי אתא] והר"ן [לר"ף שם] והמור לקמן סוף סימן ס"ט, בשם הר"ף. אולם עיין ש"ך שם ט הביא שהר"ן והרשב"א והראב"ד ובעל התרומות והתוספות פ"ק דגיטין סוף דף ג' [ע"ב ד"ה וגובה] בשם ר"ח וכ"כ הרא"ש פ"ק דגיטין [סי' י'], וכן נראה באמת מלשון רש"י שם דף י"א סוף ע"א [ד"ה לית ליה קלא], וכן מלשון הר"ן שם [ד' ע"א מדפי הר"ף ד"ה אמר שמואל] [וכן הוא במרדכי ס"פ המגרש [סי' תמ"ז] בשם ראב"ן, דלית לן כר"א בשטרות, וכ"כ רב האי גאון בספר מקח וממכר שער י"ג דף כ"ו ע"ג, ע"ש. וכן כתב הריטב"א פ"ק דקדושין [ט' ע"א ד"ה ת"ר בשטר] בסוגיא דכתב לה על הנייר או על החרס בתך מקודשת לי כו' ר"א היא דאמר עדי מסירה כרתי, מיהו בשאר שטרות שהם שטרי ראייה ק"ל כו' מאיר דבעינן עדי חתימה הרי שהרבה פוסקים חולקין על דין זה וס"ל דלא אמרינן עידי מסירה כרתי אלא גבי גיטין אבל בשטרי ראייה ק"ל דבעי עידי חתימה ואם כן עכ"פ פשיטא דיוכל המוחזק לומר קים לי וצ"ע עכ"ל

⁷² והנה אי בעינן שמות של המוכר והלוקח או המלוה והלוה בשטר שהכשירו על ידי עדי מסירה, משמע מדברי הפרישה סימן ס"ו [סעיף י"א] דבעינן. וכן כתבו התוס' ריש פרק הנושא בכתובות [ק"ב ע"א] ד"ה אליבא דבן ננס, ע"ש. אמנם בהר"ן בפרק קמא דקדושין [ה' ע"א מדפי הר"ף] משמע דרק בגיטין וקדושין בעינן שמו ושמה משום דבעינן ספירת דברים בגט וקדושין איתקש [לגט], משמע דבשאר שטרות לא בעינן. נתיבות המשפט [באורים] שם ו ועיי"ש בקצוה"ח ג

⁷³ מכל מקום אם עדי מסירה מעידים בעל פה לפני ב"ד, ודאי דעדותן מהני לענין עדות בעל פה. אבל אם ב"ד יכולים לכתוב שטר, כמש"כ שם סימן ל"ו [סעיף א] על שטר שחתום בו פסול, דעת הסמ"ע [סקמ"ו] דאין יכולים הואיל ולא עשאן שלוחים לכתוב, וצ"ע כי לכתוב ב"ד לא צריך ולא שייך שליחות, ואין לסמ"ע ובדרישה [סעיף ח] ראייה על זה, ולכן דין זה צ"ע.

⁷⁴ שט"ע ונו"כ אבהע"ז קלא א
⁷⁵ ב"ש שם א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

ואפילו נכתבה לשמו⁷⁶, אם לא חתמוהו העדים לשמו, ונתנו לה בלא עידי מסירה י"א⁷⁷ שאינו גט כלל, כיון שחתמוהו שלא לשמו⁷⁸ הוי כמזוייף מתוכו ממש⁷⁹ וכחספא בעלמא הוא. וי"א⁸⁰ שאם נתנו לה בעידי מסירה הרי זה גט ופוסלה לכהונה, שהרי יש עידי מסירה, ומ"מ גט כשר אינו הואיל ואין פיסולו ניכר בתוך הגט⁸¹, שהרי איננו יכולים לדעת שחתמוהו שלא לשמה ויש לחוש שמא יבואו לסמוך עליהם⁸² ולא תינשא בו לכתחלה.

גט שחתמו⁸³ בו עדים פסולים, או אפילו אחד פסול ואחד כשר, הרי זה פסול אפילו יש כאן עידי מסירה כשרים, שהרי הוא מזוייף מתוכו ובמזוייף מתוכו אינו מועיל עידי מסירה.

⁷⁶ שו"ע ונו"כ שם ו

⁷⁷ דעת הרי"ף

⁷⁸ דהא קי"ל לקצת פוסקים דהאי וכתב לה פירושו גם כן והתם לה דהיינו אם יחתמוהו העדים שתהא החתימה לשמה.

⁷⁹ הנה לפי מה שכתב הרשב"א בגיטין דף ד' [ע"א ד"ה ואב"א] דכיון שיש צורך בעידי חתימה שמהן ראי' שהי' עידי מסירה, ואין צריך העידי מסירה שיבאו לפנינו, הוי מתורף הגט, אפשר לומר דמהאי טעמא הוא במל מדאורייתא. משא"כ בעדים פסולים דאין תועלת בחתימתן ולא חשוב תורף הגט. תורת גיטין [באורים] שם ו

⁸⁰ דעת הרמב"ם דס"ל כיון שאין העדים חותמין על הגט אלא מפני תיקון העולם שאינו מזוייף ממש והואיל ונמסר בפני עדים הוה גט פסול מדבריהם וכתב ב"י ואף על גב דהרמב"ם מכשיר בגיטין פסולין בעידי חתימה כגון שהרחיקו העדים מן הגט ב' שיטין וכיוצא בזה שנשתנה בעידי מסירה שאני התם שפיסול הגט ניכר על עידי חתימה אבל הכא שאין פיסול ניכר דמנא ידעי שחתמו שלא לשמה היישנין שמא אתו למסמך על עידי חתימה לפיכך פסול דרבנן עכ"ל

⁸¹ אף על גב אם לא התמו כלל כשר הגט אם כבר ניתן מ"מ כאן גרע טפי משום דהוי מזוייף בתוכו ופירושו תוס' הזוייף הוא משום דגזרינן חתימה שלא לשמה אטו כתיבה ולכאורה קשה לפ"ז אם עכו"ם באו על החתום והם שמות מובהקי' אמרי' בש"ס דפסול משום דגזרינן אטו שמות שאינן מובהקי', ת"ל דיש לגזור חתימה אטו כתיבה אח"ז ראייתי בתר"ה סי' רכ"ח הקשה קושיא זו. ב"ש שם ו, ואישתמיטתי דברי הרשב"א בחידושינו לגיטין [ד' ע"א ד"ה ולדברין] בסוגיא דערכאות דעידי עכו"ם חשוב כמיומא בעלמא ולא חשיב חתימה כלל, ודוקא כתיבה אטו חתימה גזרינן ולא כתיבה אטו מיומא. תורת גיטין [באורים] שם ה

⁸² קשה לי דהא עיקר החשש דהוה פסול מדבריהם הוא משום דאתי למסמך על העדים והטור פוסק בס' קל"ג דאפילו ביש עידי חתימה צריך לעידי מסירה וא"כ ביש לפנינו עידי מסירה אין חשש שיסמכו על עידי חתימה לחוד דהשתא יש עכ"פ עידי מסירה ובכל גט אין סומכין אפילו בעדים חותמין לשמה אלא דוקא בעידי מסירה ולמה ישנו עכשיו לסמוך על הנהו עדים החתומים אלא לשמה לחוד ואין כאן שמא אתו למסמך עליהו דע"כ לא היישנין דלמא אתו למסמך אלא לעיל סי' ק"ל בדין אם שמות ישראל כשמות הגוים וכו' דשם הוה החשש דיטעו לומר שישראלים הם ויסמכו עליהם על חתימתן משא"כ כאן דאין כאן חשש כי אם לרמב"ם דס"ל בכל גט סגי לעידי חתימה לחוד ואין צריך לעידי מסירה כמ"ש הטור בשמו סי' קל"ג אבל להטור צריך בכל מקום עידי מסירה ונראה לי דהטור מפרש טעם הרמב"ם כיון דתקנו חכמים להחתיים עדים משום שמא ימותו העידי מסירה זה עשה שלא כתקנת חכמים כיון שחתמוהו אלו אינם כלום על כן פסול מדבריהם. מ"ז שם ב

⁸³ שו"ע ונו"כ שם קל"ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

י"א ששטר שחתומין⁸⁴ בו שני עדים בלבד⁸⁵, ונמצא עד אחד מהם קרוב או פסול, ואף על גב שיש שם עידי מסירה הרי השטר כחרס הנשבר שהרי מזוייף מתוכו, וקי"ל עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה, ויש אומרים⁸⁶ שאינו מזוייף מתוכו⁸⁷, ודינו כשטר שאין בו אלא עד אחד לחייב שבועה, ואמרים אנו שהאחד חתם והשאיר מקום לאחר המבוגר ממנו לחתום ובא הפסול וחתם.

⁸⁴ שו"ע ונו"כ חו"מ נא ג כדעת הרמב"ם

⁸⁵ דקדק וכתב שחתומים בו שני עדים "בלבד", דאז אמרינן מסתמא ישבו יחד להעיד, משום הכי הרי הן כחרס וא"צ אפילו שבועה נגד הכשר. משא"כ כשחתומים עליו מרובים, מסיק בסעיף שאחר זה דמסתמא אמרינן שלא ישבו יחד כי אם הכשרים, והפסול חתם שלא מדעתם, כן כתב ב"י. סמ"ע שם ו
⁸⁶ טור והרא"ש ועיין ש"ך ד שהאריך שאף הרמב"ם מודה בהא ודלא כב"י ומש"כ הרי הוא כחרס היינו שאין גובה כשתיים. ועיין תומים ו שהאריך להוכיח כהב"י

⁸⁷ תומים [סק"ו] הקשה על דיעה זו דלמה לא יפסול מטעם מזוייף מתוכו, והנתיב"מ ס"ק ד' כתב דאף ביש הרבה עדים למה לא נפסל מטעם מזוייף מתוכו, וע"כ משום דכבר נתכשר בעדות של הכשרים והוי כנחקרה עדותן כבי"ד לכן לא מיגרע מה דחתם הקרוב, וה"נ בשטר בע"א, עיין שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

